

Scenariusz zgodny z podstawą programową

praca z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (45 min)

Co jest domeną *Domeny publicznej*?

Opracowała: Anna Równy

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa — Użycie niekomercyjne — Bez utworów zależnych 3.0 Polska

Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ świadomie, odpowiedzialnie i selektywnie korzysta z Internetu
- ✓ doskonalą umiejętności związane z czytaniem ze zrozumieniem
- ✓ poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego
- ✓ nabywa umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie informacyjnym

Metody:

- ✓ praca z tekstem
- ✓ praca indywidualna
- ✓ praca w grupach
- ✓ „burza mózgów”

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy
- ✓ rzutnik multimedialny/ tablica interaktywna
- ✓ dostęp do Internetu

Wskazania zgodne z podstawą

JĘZYK POLSKI

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Odbiór wypowiedzi i wykorzystywanie zawartych w nich informacji.

Wyszukiwanie informacji. Uczeń lub uczennica:

- samodzielnie odnajduje potrzebne informacje w różnych tekstach (literackich, publicystycznych, popularnonaukowych) i cytuje je z zachowaniem kontekstu i praw autorskich;
- rozpoznaje strukturę i cel wypowiedzi (np. główną myśl tekstu, tezę, sposób prowadzenia wywodu).

Porządkowanie informacji. Uczeń lub uczennica:

- porządkuje wybrane informacje w zależności od ich znaczenia (priorytetu) lub funkcji w tekście.
- rozróżnia w tekście treści główne i poboczne, argumenty i przykłady, fakty i opinie.

Tworzenie wypowiedzi (ustnych i pisemnych).

Elementy argumentacji. Uczeń lub uczennica:

- formułuje tezy i dobiera argumenty w prostych formach wypowiedzi (np. rozprawce, wypowiedzi ustnej), zachowując zasady logiki.
- Wypowiada się w sposób zrozumiały dla odbiorcy, wykorzystuje cytaty i odwołuje się do różnych źródeł (z poszanowaniem praw autorskich).

Świadomość celu i adresata. Uczeń lub uczennica:

- dostosowuje styl i język wypowiedzi do odbiorcy i sytuacji komunikacyjnej (np. oficjalnej, koleżeńskiej).

Samokształcenie.

Poszanowanie praw autorskich: Uczeń lub uczennica:

- rzetelnie korzysta z materiałów (drukowanych i elektronicznych), stosuje przypisy, wskazuje źródła cytatów, zna pojęcie plagiatu;
- rozumie potrzebę krytycznego podejścia do treści znalezionych w Internecie.

Samodzielne prezentacje. Uczeń lub uczennica:

- przygotowuje krótkie wystąpienia ustne lub pisemne opracowania wyników własnej pracy (np. projektów, referatów);
- korzysta z dostępnych narzędzi multimedialnych, ćwicząc umiejętności prezentacyjne (np. podczas lekcji lub konkursów).

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Kształcenie literackie i kulturowe.

Odbiór tekstów kultury. Uczeń lub uczennica:

- przetwarza i hierarchizuje informacje z różnych źródeł (w tym publicystycznych, naukowych, popularnonaukowych).
- analizuje strukturę tekstu, odczytuje główną myśl, sposób prowadzenia wywodu, argumentację i cel wypowiedzi.

Kształcenie językowe.

Tworzenie wypowiedzi.

Budowa wypowiedzi i argumentacja. Uczeń lub uczennica:

- formułuje tezy i dobiera argumenty w wypowiedziach ustnych i pisemnych, wykorzystując właściwe środki językowe;

Świadome konstruowanie komunikatu. Uczeń lub uczennica:

- dobiera styl i słownictwo do celu wypowiedzi i do odbiorcy, jasno formułując myśli;
- wypowiedzi redaguje z zachowaniem zasad retoryki (wstęp, teza, argumentacja, wnioski).

Samokształcenie i wykorzystanie źródeł.

Krytyczne korzystanie ze źródeł i opracowań. Uczeń lub uczennica:

- dokonuje selekcji źródeł, także elektronicznych (strony WWW, słowniki, biblioteki cyfrowe), ocenia ich wiarygodność i poprawność rzeczową;
- stosuje zasady dokumentacji bibliograficznej (sporządza bibliografię, przypisy);
- wybiera i cytuje adekwatne fragmenty tekstów w swoich pracach, świadomie korzysta z licencji i przepisów prawa autorskiego.

Prezentacja własnych stanowisk. Uczeń i uczennica:

- przygotowuje różnorodne formy prezentacji: wystąpienia ustne, referaty, projekty multimedialne;
- porządkuje informacje wokół wybranego zagadnienia i wykorzystuje je w samodzielnych wypowiedziach.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Prawo i sądy. Uczeń lub uczennica:

- zna i rozumie podstawowe zasady prawa (m.in. prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nieznanomość prawa szkodzi), wyjaśnia konsekwencje ich łamania.

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń lub uczennica:

- rozróżnia różne rodzaje norm (prawne, moralne, zwyczajowe) i zna zasady prawa obowiązujące w RP; potrafi je krótko scharakteryzować (np. domniemanie niewinności);
- objaśnia skutki naruszenia norm prawnych i rozumie znaczenie ich przestrzegania dla funkcjonowania społeczeństwa.

INFORMATYKA

Szkoła podstawowa (klasy VII–VIII)

Rozwijanie kompetencji społecznych. Uczeń lub uczennica:

- krytycznie ocenia informacje i ich źródła, zwłaszcza w Internecie, rozpoznaje rzetelność i wiarygodność stron WWW;
- rozumie i docenia znaczenie otwartych zasobów (np. licencje Creative Commons).

Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń lub uczennica:

- opisuje kwestie etyczne związane z użytkowaniem komputerów i sieci: bezpieczeństwo danych, ochrona prywatności, własność intelektualna;
- postępuje etycznie w pracy z informacjami (cytowanie, oznaczanie źródeł, unikanie plagiatu).

Szkoła ponadpodstawowa (zakres podstawowy)

Przestrzeganie prawa i norm etycznych w cyberprzestrzeni. Uczeń lub uczennica:

- respektuje przepisy dotyczące korzystania i rozpowszechniania oprogramowania, aplikacji, dokumentów elektronicznych (licencje, prawa do modyfikacji, udostępniania).

Przebieg lekcji:

- **FAZA WSTĘPNA**

Lekcję należy przeprowadzić w pracowni internetowej/multimedialnej, gdzie uczniowie będą mieć dostęp do Internetu. Nauczyciel prezentuje uczniom stronę internetową **Legalnej Kultury** (link: legalnakultura.pl) na tablicy interaktywnej/ekranie.

Wyświetla zakładkę Prawo w kulturze/Elementarz pojęć i zapoznaje uczniów z informacjami na temat DOMENY PUBLICZNEJ (link: goo.gl/2hmhQ1 [dostęp: 07.09.2018 r.]).

Rozdaje także fragmenty Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (załącznik nr 1). Uczniowie mają ok. 10 minut na zapoznanie się z treścią artykułu. Po wyznaczonym czasie nauczyciel rozdaje uczniom **Karty pracy** z testem na temat domeny publicznej. Każdy uczeń indywidualnie rozwiązuje test. Po zakończonej pracy nauczyciel prosi o odczytanie odpowiedzi.

(źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Domena_publiczna, goo.gl/8AzTqE [dostęp: 07.09.2018 r.])

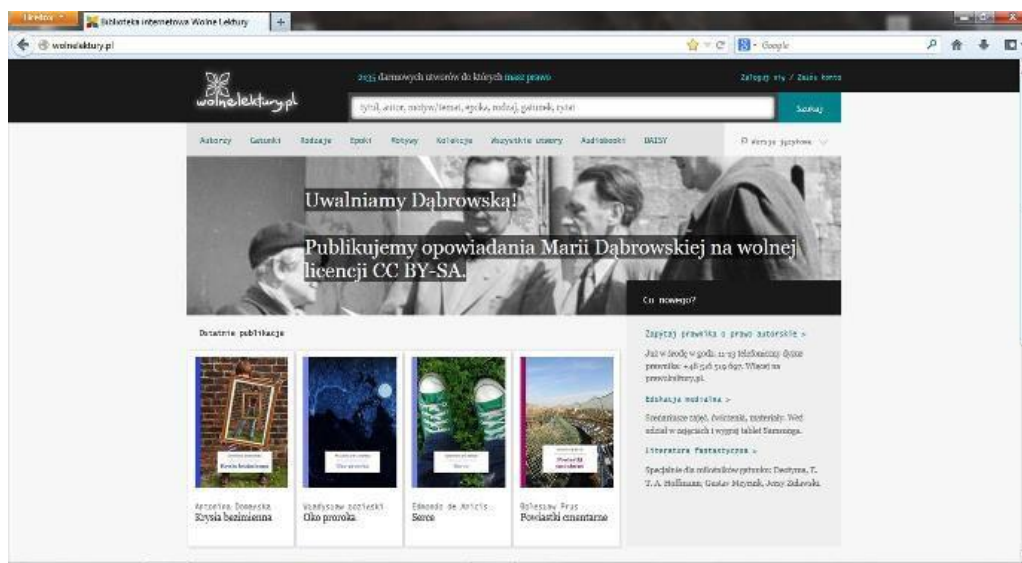
- **FAZA REALIZACYJNA**

Aby utrwalić wiedzę, nauczyciel proponuje quiz Kahoot!: goo.gl/PmMVuB [dostęp: 07.09.2018 r.]

Po zakończonej zabawie nauczyciel dzieli uczniów na 3 grupy i prosi o zajęcie miejsc przy stanowiskach komputerowych. Każda grupa dostaje adres internetowy strony, która zawiera zasoby udostępniane w domenie publicznej.

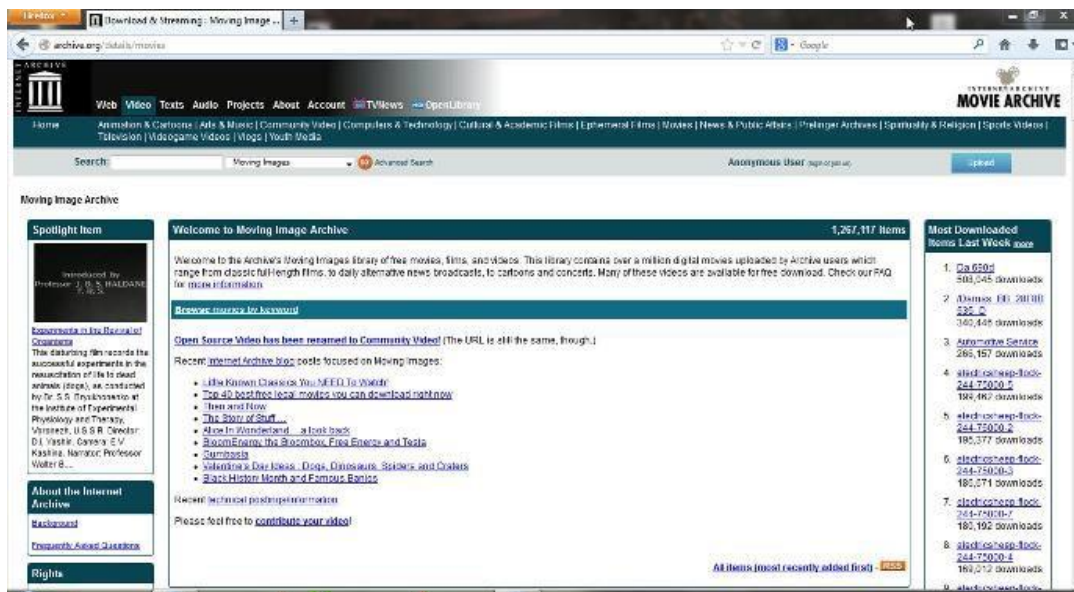
Grupa I – literatura: wolnelektury.pl [dostęp: 07.09.2018 r.]

Grupa II – muzyka: imslp.org [dostęp: 07.09.2018 r.]

Grupa III – film: archive.org/details/moviesandfilms, goo.gl/4WuKPU [dostęp: 07.09.2018 r.]

Zadaniem uczniów jest przejrzeć zasoby danego serwisu (5 minut) i znaleźć 2 przykłady utworów, które mogą wykorzystać do nauki w szkole (na lekcji lub w pracy domowej).

Po 5 minutach każda z grup prezentuje efekty swojej pracy:

- krótką charakterystykę strony internetowej i jej zasobów,
- omówienie dwóch wybranych utworów wraz z krótkim uzasadnieniem.

Każda grupa ma 5 minut na swoją prezentację.

● **FAZA PODSUMOWUJĄCA**

Burza mózgów: Co nam daje domena publiczna? Jakie korzyści mają z niej użytkownicy Internetu? Nauczyciel ustala wnioski z uczniami i zapisuje na tablicy.

Zadanie domowe:

Znajdź w zasobach Internetu inny przykład strony udostępniającej utwory z różnych dziedzin sztuki w domenie publicznej. Przygotuj prezentację multimedialną (5 slajdów), w której przedstawisz opis i wartościowe zasoby wybranej strony.

Proponowana bibliografia:

- Manifest Domeny publicznej powstał w ramach COMMUNII, europejskiej sieci tematycznej poświęconej cyfrowej domenie publicznej, goo.gl/rm5NDW [dostęp: 07.09.2018 r.].
- Przewodnik po Oznaczeniach Domeny Publicznej goo.gl/kSqAYs [dostęp: 07.09.2018 r.].

KARTA PRACY:

TEST WIEDZY O DOMENIE PUBLICZNEJ

Wstaw brakujące słowa:

W Polsce prawa do danego utworu wygasają po 70-ciu latach od śmierci

.....

Respektując prawa osobiste, należy podać autora i utworu.

Jeśli dzieło było tłumaczone z innego języka, to prawa majątkowe do tłumaczenia wygasają po 70-ciu latach od śmierci

Utwory współautorskie przechodzą do domeny publicznej po 70-ciu latach od śmierci ostatniego, który przeżył pozostałych.

Do domeny publicznej należą utwory, do których wygasły majątkowe

..... albo które nie zostały nimi objęte.